Djelokrug rada Hrvatskog sabora

Rukavina, Željka

Undergraduate thesis / Završni rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Polytechnic Nikola Tesla in Gospić / Veleučilište Nikola Tesla u Gospiću**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:107:595445

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Polytechnic Nikola Tesla in Gospić - Undergraduate thesis repository

zir.nsk.hr

Image not found or type unknown

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Željka Rukavina

DJELOKRUG RADA HRVATSKOG SABORA

THE WORKING FIELD OF THE CROATIAN PARLIAMENT

Završni rad

Gospić, 2018.

VELEUČILIŠTE „NIKOLA TESLA“ U GOSPIĆU

Upravni odjel

Stručni studij Upravno pravo

DJELOKRUG RADA HRVATSKOG SABORA

THE WORKING FIELD OF THE CROATIAN PARLIAMENT

Završni rad

MENTOR

dr.sc. Branislav Šutić, prof.

STUDENT

Željka Rukavina

MBS: 0296015517

Gospić, lipanj 2018.

Veleučilište „Nikola Tesla“ u Gospiću
Upravni odjel

Gospić, 23.04.2018.

ZADATAK

za završni rad

Pristupniku Željki Rukavini MBS: 0296015517

Studentu stručnog studija Upravni izdaje se tema završnog rada pod nazivom

Djelokrug rada Hrvatskog sabora

Sadržaj zadatka :

Uvod; Povijest rada Hrvatskog sabora; Hrvatski sabor danas; Unutarnje ustrojstvo Hrvatskog sabora; Zastupnici Hrvatskog sabora; Djelovanje Hrvatskog sabora; Parlamentarni izbori; Pučki pravobranitelj; Suradnja Sabora sa izvršnom vlasti; Hrvatski sabor – nacionalni parlament države članice Europske unije.

Završni rad izraditi sukladno odredbama Pravilnika o završnom radu Veleučilišta „Nikola Tesla“ u Gospiću.

Mentor: Dr.sc. Branislav Šutić, prof.v.šk., zadano: 23.04.2018.,
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Pročelnik odjela: Tomislav Lopac, viši predavač, predati do: 30.09.2018.,
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Student: Željka Rukavina, primio zadatak: 23.04.2018., Željka Rukavina
(ime i prezime) (nadnevak) potpis

Dostavlja se:
- mentoru
- pristupniku

I Z J A V A

Izjavljujem da sam završni rad pod naslovom **DJELOKRUG RADA HRVATSKOG SABORA** izradila samostalno pod nadzorom i uz stručnu pomoć mentora **Dr. sc. Branislava Šutića, prof**

Željka Rukavina

Željka Rukavina

(potpis studenta)

SAŽETAK

Novi Sabor Republike Hrvatske, izabran na temelju Ustava usvojenog 22. prosinca 1990., ima dva doma: Zastupnički dom i Županijski dom. Provodeći ustavne odredabe u trodiobi vlasti, Ustav Republike Hrvatske u članku 70. određuje Sabor kao "predstavničko tijelo građana", koje je i "nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj". Zastupnički dom ima najmanje 100, a najviše 160 zastupnika koji se biraju neposredno tajnim glasovanjem, na temelju općeg i jednakog prava glasa. Zastupnici u Saboru Republike Hrvatske nemaju obvezujuć mandat. Oni uživaju imunitet, te zbog toga saborski zastupnik ne može biti pozvan na kaznenu odgovornost, kažnjen ili pritvoren za izraženo glasovanje ili mišljenje u Saboru. Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje, od 15. siječnja do 30. lipnja, te od 15. rujna do 15. prosinca. U članku 87. utvrđeni su uvjeti u kojima zastupnički dom može raspisati referendum o prijedlogu za promjenu Ustava Republike Hrvatske, o prijedlogu konkretnoga zakona ili o drugom pitanju iz svojega djelokruga. U članku 93. stoji ustavna odredba o pučkom pravobranitelju. On je opunomoćenik Hrvatskog sabora koji štiti ustavna i zakonska prava građana u postupku pred državnom upravom i drugim tijelima s javnim ovlastima. Hrvatski sabor ima predsjednika i jednog ili više potpredsjednika. Unutranje ustrojstvo i način rada Hrvatskog sabora uređuje se poslovnikom koji se donosi većinom glasova svih zastupnika. Radna tijela Sabora su odbori i povjerenstva osnovani Poslovnikom. Oni raspravljaju o prijedlozima za donošenje zakona i drugih akata te o drugim pitanjima iz djelokruga Sabora. Vlada podnosi prijedlog državnog proračuna s obrazloženjem predsjedniku Sabora. Sabor izvješćuje javnost o radu Sabora i o odlukama koje je donio, kao i o temama o kojima se raspravljalo. Prijedlozi akata Sabora, odnosno akti Sabora mogu se u cijelosti objaviti u sredstvima javnog priopćavanja ili kao posebne publikacije.

Ključne riječi: Zakonodavna vlast, Sabor

SUMMARY

The new Parliament of the Republic of Croatia, which had been elected on the basis of the Constitution on December 22, 1990, has two Houses: The House of Representatives and The County House. In the implementation of constitutional provisions within a triple authority, the Constitution of the Republic of Croatia, in Article 70, defines the Parliament as a "representative body of citizens", which is also the "holder of legislative authority in the Republic of Croatia". The House of Representatives has at least 100 and a maximum of 160 deputies who will be elected by secret ballot, based on the general and equal voting rights. Representatives in the Croatian Parliament do not have a binding mandate. They are able to enjoy their immunity and the parliamentary representative cannot be held criminally responsible, detained or sentenced for expressing his or her opinion or voting option in the Parliament. The Croatian Parliament regularly meets twice a year from January 15 to June 30 and from September 15 to December 15. Article 87 sets out the conditions where the House of Representatives may call a referendum on a proposal to change the Constitution of the Republic of Croatia, a proposal for a specific law or any other matter within its scope. Article 93 states the constitutional provision on the Ombudsman. He is the commissioner for the Croatian Parliament who protects the constitutional and legal rights of citizens in proceedings before the state administration and other public authorities. The Croatian Parliament has a President and one or more Vice Presidents. The internal organization and the way the Croatian Parliament functions are regulated by the Rules of Procedure that were adopted by the majority of all representatives. The working bodies of the Parliament are committees and commissions established by the Rules of Procedure. They discuss proposals and incentives for adopting laws and other acts as well as other issues within the domain of the Parliament. The Government submits the government budget proposal, along with a justification, to the Speaker of Parliament. The Parliament reports the work of the Parliament, the decisions made and the issues discussed to the public. Proposals of the Parliamentary Act, or Acts of the Parliament, may be published in full by means of public announcements or special publications.

Key words: Legislative power, convocation.

SADRŽAJ

1. UVOD ... 1
   1.1. SVRHA I CILJ ISTRAŽIVANJA ... 2
   1.2. HIPOTEZA RADA ... 2
   1.3. STRUKTURA RADA ... 2
   1.4. ZNANSTVENE METODE ... 3
2. POVIJEST RADA HRVATSKOG SABORA ... 4
   2.1. OD NARODNIH ZBOROVANJA DO GRAĐANSKOG SABORA 1848. ... 4
   2.2. HRVATSKI GRAĐANSKI SABOR OD 1848. DO 1918. GODINE ... 5
   2.3. NARODNI SABOR HRVATSKE 1944.-1947. ... 6
   2.4. SABOR 1947.-1990 ... 7
3. HRVATSKI SABOR DANAS ... 7
4. UNUTARNJE USTROJSTVO HRVATSKOG SABORA ... 8
   4.1. PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA ... 8
   4.2. POTPREDSJEDNICI HRVATSKOG SABORA ... 9
5. ZASTUPNICI HRVATSKOG SABORA ... 10
   5.1. SAZIVI HRVATSKOG SABORA ... 11
   5.2. AKTUALNI SAZIV HRVATSKOG SABORA ... 11
6. DJELOVANJE HRVATSKOG SABORA ... 12
   6.1. KONSTITUIRANJE HRVATSKOG SABORA ... 12
   6.2. TEMELJNE OVLASTI HRVATSKOG SABORA ... 13
   6.3. DONOŠENJE ODLUKA ... 13
   6.4. AKTI SABORA ... 14
      6.4.1. POKRETANJE POSTUPKA DONOŠENJA ZAKONA ... 14
      6.4.2. PRVO ČITANJE ZAKONA ... 15
      6.4.3. DRUGO ČITANJE ZAKONA ... 15
      6.4.4. AMANDMANI ... 16
      6.4.5. TREĆE ČITANJE ZAKONA ... 16
      6.4.6. HITNI POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA ... 16
      6.4.7. OBJAVA ZAKONA ... 17
7. PARLAMENTARNI IZBORI ... 17
   7.1. PARLAMENTARNI IZBORI 1990. I 1992. GODINE ... 18
   7.2. IZBORI ZA ŽUPANIJSKI DOM SABORA 1993. I 1997. GODINE ... 19
   7.3. PARLAMENTARNI IZBORI 1995. GODINE ... 19
   7.4. PARLAMENTARNI IZBORI 2000. GODINE ... 19
   7.5. PARLAMENTARNI IZBORI 2003. GODINE ... 20
   7.6. PARLAMENTARNI IZBORI 2007. I 2011. GODINE ... 21
   7.7. PARLAMENTARNI IZBORI 2015. I 2016. GODINE ... 23
8. PUČKI PRAVOBRANITELJ ... 25
9. SURADNJA SABORA SA IZVRŠNOM VLASTI ... 26
   9.1. ODNOS SABORA I VLADE ... 26

9.2. ODNOS SABORA I PREDSJEDNIKA REPUBLIKE 27
10. HRVATSKI SABOR – NACIONALNI PARLAMENT DRŽAVE ČLANICE EUROPSKE UNIJE 28
11. ZAKLJUČAK 30
POPIS SLIKA 33
POPIS TABLICA 34

1. UVOD

Hrvatski sabor predstavničko je tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj, a istovremeno obavlja i funkciju kontrole izvršne vlasti. Zastupnici se u Hrvatski Sabor biraju na četiri godine. Sabor može imati najmanje 100, a najviše 160 zastupnika, koji se na temelju općeg i jednakog biračkog prava biraju neposredno, tajnim glasovanjem. Osim na saborskim sjednicama zastupnici djeluju i u saborskim odborima u kojima detaljnije razmatraju zakonske prijedloge i traže mišljenja udruga građana, raznih interesnih grupa i stručnjaka. Sjednice Hrvatskog sabora su javne.

Zakoni u Hrvatskom saboru donose se tako da zakonske prijedloge mogu podnositi zastupnici pojedinačno, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora (odbori) ili Vlada. Zakonski prijedlozi razmatraju se u saborskim odborima i klubovima zastupnika, nakon čega slijedi rasprava na sjednici Hrvatskog sabora te glasovanje. Ako dobije potrebnu većinu glasova, predlagaču se upućuju primjedbe i prijedlozi koje treba uzeti u obzir pri izradi konačnog prijedloga zakona. Konačni prijedlog zakona opet prolazi opisani postupak te postaje zakon ako dobije potrebnu većinu glasova.

Hrvatski sabor redovito zasjeda dva puta godišnje: prvi put između 15. siječnja i 15. srpnja i drugi put, između 15. rujna i 15. prosinca. Hrvatski sabor zasjeda izvanredno na zahtjev Predsjednika Republike, Vlade ili većine zastupnika. Neke od glavnih zadaća Hrvatskog sabora su da odlučuje o donošenju i promjeni Ustava, da donosi zakone i državni proračun, odlučuje o ratu i miru, donosi akte kojima izražava politiku Hrvatskog sabora, donosi Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane Republike Hrvatske, odlučuje o promjeni granica Republike Hrvatske, raspisuje referendum te obavlja druge poslove utvrđene Ustavom.

Pučki je pravobranitelj opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska. Pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor na vrijeme od osam godina, te također on kao i ostali opunomoćenici Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru.

1.1. SVRHA I CILJ ISTRAŽIVANJA

Svrha istraživanja je što detaljnije objasniti što sve potpada pod djelokrug rada Hrvatskog sabora.

Cilj završnog rada je što preciznije obrazložiti čime se sve bavi Hrvatski sabor, na koji način funkcionira njegov rad te koje su njegove ovlasti.

1.2. HIPOTEZA RADA

Postavljajući temeljnu hipotezu rada u okviru ovog istraživanja zaključujemo- ovim radom želim detaljnije objasniti ulogu Hrvatskog sabora kroz povijest, njegovu ulogu danas, koje sve ovlasti ima, kako se odvija zakonodavni postupak, kada i kako su se sve provodili parlamentarni izbori u RH te povezanost Hrvatskog i Europskog parlamenta.

1.3. STRUKTURA RADA

Ovaj rad je objedinjen u jedanaest međusobno povezanih cjelina koje su poredane prema nekom povijesnom slijedu i može se reći prema svojoj važnosti.

U uvodu, govori se općenito o radu Hrvatskog sabora, izdvojene su neke glavne informacije o načinu njegova funkcioniranja te se nastojalo obuhvatiti one najvažnije stvari koje će se u daljnjem pisanju rada detaljnije razraditi.

U drugom dijelu govori se o načinu rada Sabora kroz povijest. Objašnjeno je kako je sa vremenom napredovao od staleškog Sabora pa sve do današnjeg modernog građanskog Sabora, koju je sve ulogu imao tada i kako je tekao njegov razvitak kroz vrijeme i tako se nadovezujemo na treći dio u kojem je objašnjeno kako Sabor funkcionira u sadašnjosti.

Četvrti dio nam govori o unutarnjem ustrojstvu Hrvatskog sabora te koje uloge ima predsjednik, a koje potpredsjenici u Hrvatskom saboru.

U petom dijelu je objašnjeno sve što se tiče zastupnika u Saboru, što oni točno rade, koliko im traju mandati, na koji način se biraju i koje ovlasti imaju.

Šesti dio rada usredotočen je na postupak donošenja zakona odnosno zakonodavni postupak. Vidimo koje sve procedure moraju proći da bi se donio određeni zakon.

Sedma cjelina obuhvaća parlamentarne izbore. Imamo prikaz svih parlamentarnih izbora u RH sa njihovim rezultatima. Uspoređen je prijašnji način provođenja izbora sa sadašnjim.

Osma cjelina govori o pučkom pravobranitelju. Opisan je njegov način rada, koje sve ovlasti ima, koliko mu traje mandat te na koji način može biti izabran.

Deveta cjelina objašnjava povezanost Hrvatskog sabora sa izvršnom vlasti. Vidimo povezanost između Sabora, Vlade i predsjednika Republike Hrvatske, a uz to i tko je kome odgovoran i tko nadzire čiji način rada.

U desetoj cjelini vidimo usporedbu Hrvatskog i Europskog parlamenta. Istaknute su neke značajke koje su jako bitne za njihovu povezanost i Republiku Hrvatsku općenito. Uz to, možemo uvidjeti i kolika je zapravo važna njihova suradnja zbog približavanja Europske unije Hrvatskoj u svakom pogledu.

Jedanaesti dio je zaključak u kojem objedinjujem sve one najvažnije informacije koje su se provlačile kroz čitav rad i tako dolazimo zapravo do poante čitavog rada. Ono najbitnije je povezano u cjelinu i tvori zaključni dio.

1.4. ZNANSTVENE METODE

U izradi ovog rada korištena je sva dostupna literatura koja je vezana za moju temu. Njezinim proučavanjem, analiziranjem, uspoređivanjem te nadopunjavanjem došli smo do izrade ovog rada odnosno tako se izvelo cjelokupno istraživanje. Prilikom izrade rada, nastojalo se što detaljnije i jasnije iznijeti sve činjenice i informacije bitne za ovu temu vodeći pri tome računa o istinitosti tih informacija i pouzdanosti istih.

2. POVIJEST RADA HRVATSKOG SABORA

2.1. OD NARODNIH ZBOROVANJA DO GRAĐANSKOG SABORA 1848.

Od prvih spomena narodnih zborova, preko sabora kao staleške ustanove, do suvremenoga predstavničkog tijela svega naroda, sabori su znak i očitovanje samosvojnosti hrvatskoga naroda. U najranije doba poznati su sabori kao "narodni zborovi" na kojima su se birali i krunili vladari i rješavali sudski sporovi, potvrđivale kraljeve odluke i donosile najrazličitije odredbe o upravi i životu. (Sabol, 1995., str.9)

S državnopravnog stajališta osobitog je značenja sabor hrvatskog plemstva održan u Cetinu 1.siječnja 1527.godine. Nakon poraza na Mohačkom polju i pogiblje Ludovika 2. Jagelovića, hrvatsko je plemstvo trebalo odlučiti tko će ga naslijediti na prijestolju, jer Ludovik 2. nije ostavio potomstva. Odluka o tome povezana je za položaj u kojem se našla Hrvatska: kako se, naime, uspješno obraniti od turskog ugrožavanja što se nadvilo nad cijelom Europom. Hrvatsko plemstvo na saboru u Cetinu za svoga kralja izabire Ferdinanda Habsburgovca. (Sabol, 1995., str.23.,25.)

Od 1273.godine Hrvatski sabor se naziva *Congregatio generalis.* Nakon 1558.godine redovito se naziva Sabor Kraljevine Hrvatske i Slavonije, a od 1681.puni je naziv koji se zadržao u cijelom feudalnom razdoblju *Congregatio Regnorum Croatiae, Dalmatiae et Slavoniae,* pa su i tako hrvatski staleži branili cjelovitost izvornoga hrvatskog područja. (Sabol, 1995., str 32.)

Sabornici su uživali nepovredivost koja im je bila zajamčena tzv. slobodnim prolazom (*salvus conductus).* Ako bi netko povrijedio sabornika, smatrao se krivcem nevjere. Donesene su stroge kazne i za međusobne uvrede sabornika. Sabori su se sazivali najčešće jedanput ili dva puta na godinu. Češće su se sastajali u ratnim prilikama, kada je trebalo organizirati obranu zemlje. Sve do 16.stoljeća održavali su se na različitim mjestima (Knin, Nin, Zagreb, Virovitica...). Godine 1530.staleži su se prvi put sastali na sabor u Varaždinu. Otada Varaždin postaje, uz Zagreb, mjesto gdje se održavaju sabori. Nije poznato kako su sabornici donosili odluke. Samo se u nekim slučajevima izričito navodi da su zaključci doneseni jednoglasno. (Sabol, 1995., str 34.)

Slika 1 - Isprava o izboru Ferdinanda I.

Izvor: http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/habsburgovci/ (18.03.2018.)

Do kraja 17.stoljeća Sabor ima vrhovnu, zakonodavnu, vojnu, upravnu i izbornu ulogu na području Kraljevine Hrvatske. (Sabol, 1995., str.44.)

Jačanjem narodnog preporoda i Sabor počinje jasnije izražavati zahtjeve koji su se zasnivali na buđenju nacionalne svijesti. Na zasjedanju održanom u Zagrebu 4.kolovoza 1836.staleži prvi put iznose prijedloge za unapređenje narodne uljudbe i školstva, zahtijevaju osnivanje pučkih škola i Učenog društva kojemu je prva zadaća bila promicanje narodnog jezika. Sabor se založio i za zaštitu prava Židova. Hrvatski sabor, usporedno sa sve snažnijim buđenjem narodne svijesti, postupno oblikuje sveobuhvatni politički i kulturni program. (Sabol, 1995., str.57.)

2.2. HRVATSKI GRAĐANSKI SABOR OD 1848. DO 1918. GODINE

Godine 1848. u Hrvatskoj je s feudalnim društvom nestalo i hrvatskog staleškog sabora. Zamijenio ga je sabor koji je u državnopravnom smislu održavao kontinuitet s Hrvatskim saborom prethodnih stoljeća, ali je od tada bio utemeljen na novoj socijalnoj osnovici. Zastupnici u njemu, kao narodnoj skupštini pod tradicionalnim imenom sabor, nisu više predstavljali staleže, već su zastupali građane Hrvatske. Započelo je novo razdoblje u povijesti Hrvatskoga sabora koje je trajalo do 1918. godine, kada je nakon ulaska u jugoslovensku državu, Hrvatska više od dva desetljeća ostala bez svojega predstavničkog tijela. (Sabol, 1995., str 61.)

Hrvatski pokret je punim intenzitetom djelovao od ožujka do srpnja 1848. U tom je razdoblju ban Josip Jelačić uspostavio autoritet banske vlasti kao samostalnog političkog čimbenika i nositelja izvršne vlasti, Sabor je nastupio kao nositelj suvereniteta Kraljevina Dalmacije, Hrvatske i Slavonije, a Bansko vijeće je uspostavljeno kao samostalna hrvatska vlada odgovorna banu. (Kolanović, 2008., str. 32)

Proglašenje Oktroiranog ustava u ožujku 1849. označilo je početak otvorenog nastupa centralizacije koja je vodila gušenju hrvatskih središnjih institucija proizašlih iz pokreta 1848. Taj se proces napose intenzivirao nakon kapitulacije mađarske vojske u kolovozu 1849., a okončan je raspuštanjem odgođenog Hrvatskog sabora u travnju 1850. i potvrdom njegovih zaključaka na način koji ih je uskladio s centralizmom Oktroiranog ustava. Oktroirani ustav predviđao je uvođenje ograničenog parlamentarizma, ali praksa vladanja bez predstavničkih tijela bit će konačno potvrđena proglašenjem apsolutizma Silvestarskim patentom 1851. godine. (Kolanović, 2008., str 33.)

Narodno vijeće Slovenaca, Hrvata i Srba osnovano je u Zagrebu 5. listopada 1918. , ali se nije konstituiralo dok mu nije pristupila Hrvatsko-srpska koalicija. Vijeće se 19. listopada proglasilo predstavničkim tijelom Slovenaca, Hrvata i Srba u Habsburškoj Monarhiji.
Nakon toga je Hrvatski sabor kao nositelj suvereniteta na čitavu teritoriju Hrvatske, 29. listopada jednoglasno donio povijesnu odluku o raskidanju stoljetnih državnopravnih veza Hrvatske s kraljevinom Ugarskom i carevinom Austrijom.

Istodobno je donio odluku o pristupanju Hrvatske novoj Državi Slovenaca, Hrvata i Srba, te priznao vrhovnu vlast Narodnoga vijeća. Bila je to posljednja sjednica Hrvatskoga sabora, koji će obnoviti svoj rad nakon više od dva desetljeća na sasvim drukčijim osnovama. (Sabol, , 1995., str 96.)

Slika 2 - Zasjedanje Hrvatskog sabora 1918. godine

Izvor : http://www.sabor.hr/povijest (21.03.2018.)

2.3. NARODNI SABOR HRVATSKE 1944.-1947.

Tijekom rata na području Hrvatske pod kontrolom antifašističkog pokreta organiziraju se organi državne vlasti. Poslije trećeg zasjedanja ZAVNOH (Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske) obavlja vrhovnu, zakonodavnu i izvršnu funkciju kao jedinstven organ državne vlasti Hrvatske. (Sabol, 1995., str 101.)

Prva sjednica Predsjedništva ZAVNOH-a održana je 18. svibnja 1944. u Topuskom. Svi su odjeli predsjedništva ZAVNOH-a marljivo radili. Osobito je bila zapažena radna poduzetnost Odjela za pravosuđe, koji je organizirao nekoliko pravosudnih savjetovanja, te izradio i razaslao niz okružnica s uputama o uređenju sudstva. Izradio je također i razaslao opširnu uputu za vođenje matičnih knjiga, a i opširnu uputu o brakorazvodnim postupcima. (Perić, 2000., str 143.-144.)

Zemaljsko antifašističko vijeće narodnog oslobođenja Hrvatske sastaje se 25. svibnja 1945. u starodrevnoj sabornici na Markovom trgu u Zagrebu na svoje četvrto zasjedanje. Toga dana donosi zakon o promjeni naziva ZAVNOH u Narodni sabor Hrvatske, da bi i tom promjenom imena naglasio povijesni kontinuitet hrvatskog zakonodavnog tijela kao predstavnika državnog suvereniteta Hrvatske. (Sabol, Zagreb, 1995., str 102.)

Nakon dobivanja tog imena, Narodni sabor Hrvatske nije nastavio ZAVNOH-ovo zasjedanje, jer su bila raspravljena sva pitanja kojima se u to vrijeme trebalo baviti ovo vrhovno zakonodavno tijelo. Tek kada je Ustavotvorna skupština FNRJ donijela Ustav FNRJ, nametnula se obveza i potreba da svoj Ustav donese i NR Hrvatska. U svezi s tim, trebalo je prethodno donijeti potrebne zakone, a kad su oni bili pripremljeni u obliku zakonskih prijedloga, saborsko je Predsjedništvo ukazom od 17. kolovoza 1946. sazvalo saborsko zasjedanje za 26. kolovoza 1946. (Perić, 2000., str. 179.)

Slika 3 - Zasjedanje ZAVNOH-a u Topuskom 1944. godine

Izvor : https://narod.hr/kultura/ (27.03.2018.)

2.4. SABOR 1947.-1990.

Prvi Ustav Narodne Republike Hrvatske iz 1947. definirao je Sabor kao jednodomno vrhovno tijelo državne vlasti. Nakon toga ustrojstvo i struktura Sabora često su mijenjani- prema ustavnom zakonu iz 1953. godine Sabor se sastojao od dva doma : Republičkog vijeća i Vijeća proizvođača; prema Ustavu Socijalističke Republike Hrvatske iz 1963. sastojao se od čak pet vijeća:

- Republičkoga
- Privrednoga
- Prosvjetno-kulturnoga
- Socijalo-zdravstvenoga
- Organizaciono-političkoga. (Šutić, 2011., str 50.)

Iako je u razdoblju od 1947. do 1990. godine u svim ustavnim tekstovima označavan kao najviše tijelo državne vlasti, Sabor to praktično nije bio, nego je stvarna vlast tadašnjega jednostranačkog sustava bila koncentrirana u Centralnom komitetu (Komunističke partije) Saveza komunista Hrvatske i njegovu Predsjedništvu. (Šutić, 2011., str 51.)

3. HRVATSKI SABOR DANAS

Na zasjedanju 21. i 22. prosinca 1990. Sabor je objavio sljedeće zakonodavne poslove: 21. prosinca donio je *Zakon o grbu, zastavi i himni Republike Hrvatske te zastavi i lenti predsjednika Republike Hrvatske,* a 22. prosinca – nakon što su saborska vijeća na svojim odvojenim sjednicama prethodnog dana prihvatila prijedlog Ustava i Ustavnog zakona – proglasio je važećim *Ustav Republike Hrvatske* i *Ustavni zakon o provedbi Ustava Republike Hrvatske*. (Perić, 2000., str 358.)

Slika 4 - Proglašenje Ustava Republike Hrvatske 22. prosinca 1990.

Izvor : http://www.sabor.hr/ (30.03.2018.)

Novi Sabor Republike Hrvatske, koji je izabran na temelju propisa Ustava prihvaćenog 22. prosinca 1990., ima dva doma: Zastupnički dom i Županijski dom. U provođenju ustavnih odredaba u trodiobi vlasti, Ustav Republike Hrvatske u članku 70. određuje Sabor kao "predstavničko tijelo građana", koje je i "nositelj zakonodavne vlasti u Republici Hrvatskoj". (Sabol, 1995., str. 105.)

Sabor je još do 1992. zadržao sustav od tri prije definirana vijeća, a 1993. ustanovljen je Županijski dom kao regionalno predstavništvo u kojem je s po tri zastupnika bila predstavljena svaka županija. Sabor do danas mijenja naziv još dva puta: 1997. postaje Hrvatski državni sabor, a 2001. Hrvatski sabor. Ustavnim promjenama 2001. godine ukinut je Županijski dom, a Sabor postaje jednodoman. (Šutić, 2011., str 51.)

4. UNUTARNJE USTROJSTVO HRVATSKOG SABORA

Unutarnje ustrojstvo Hrvatskoga sabora određeno je Poslovnikom. Prema poslovniku, Sabor ima predsjednika i dva do pet potpredsjednika koji zajedno čine Predsjedništvo. Na poziv predsjednika Sabora, u radu Predsjedništva sudjeluje i tajnik Sabora. Tajnik sabora imenuje i raszrješuje Sabor. Tajnik donosi pravilnik o unutarnjem redu, odgovoran je za obavljanje posla stručne službe, osigurava financijska sredstva za rad Sabora i stručne službe, a obavlja i druge poslove propisane Poslovnikom za koje je odgovoran Saboru. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr , 05.04.2018.)

4.1. PREDSJEDNIK HRVATSKOG SABORA

Dana 5. svibnja 2017., na trećoj sjednici Hrvatskoga sabora, za predsjednika Hrvatskoga sabora izabran je Gordan Jandroković, zastupnik iz reda Hrvatske demokratske zajednice. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 05.04.2018.)

Prema Ustavu i Poslovniku, predsjednik Sabora ima sljedeće ovlasti i dužnosti:

- u skladu s člankom 97. Ustava Republike Hrvatske - pročišćeni tekst (Narodne novine broj 85/10.), predsjednik Hrvatskog sabora mijenja predsjednika Republike
- predstavlja Sabor
- saziva i predsjeda sjednicama Sabora
- upućuje prijedloge ovlaštenih predlagatelja u propisani postupak
- predlaže dnevni red sjednice Sabora
- brine se o postupku donošenja zakona i drugih akata
- usklađuje rad radnih tijela
- potpisuje zakone i druge akte koje donosi Sabor
- upućuje donesene zakone predsjedniku Republike radi proglašenja
- brine se o odnosima Sabora i Vlade
- supotpisuje rješenje o imenovanju predsjednika Vlade i imenovanju članova Vlade
- prihvaća se pokroviteljstva u svojstvu predsjednika Sabora
- odobrava, vodeći računa o raspoloživim sredstvima, putovanja zastupnika izvan države kad mu je u svojstvu zastupnika poziv upućen od neke državne ili inozemne organizacije
- usklađuje rad stalnih izaslanstava Sabora u međunarodnim parlamentarnim i drugim institucijama
- na prijedlog klubova zastupnika određuje sastav privremenih izaslanstava Sabora u posjetu stranim predstavničkim tijelima i organizacijama, tako da u pravilu odgovaraju stranačkom sastavu Sabora te poštuju odgovarajuću zastupljenost oba spola
- određuje sastav privremenog izaslanstva u slučaju kada je u inozemstvo pozvan kao predsjednik Sabora, poštujući odgovarajuću zastupljenost oba spola
- određuje predstavnike Sabora u svečanim i drugim prigodama, poštujući odgovarajuću zastupljenost oba spola
- na prijedlog tajnika Sabora podnosi zahtjev za osiguranje sredstava za rad Sabora i Stručne službe Sabora
- brine se o zaštiti prava i o ispunjavanju dužnosti zastupnika
- prima prisege izabranih i imenovanih dužnosnika, kada je to određeno zakonom ili Poslovnikom
- obavlja i druge poslove određene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i Poslovnikom. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 05.04.2018.)

4.2. POTPREDSJEDNICI HRVATSKOG SABORA

Poslovnikom Hrvatskoga sabora određeno je da Sabor ima dva do pet potpredsjednika. Ako se biraju dva potpredsjednika, jedan se bira na prijedlog parlamentarne većine, a drugi na prijedlog parlamentarne manjine. Ako se bira pet potpredsjednika, tri se biraju na prijedlog parlamentarne većine, a dva na prijedlog parlamentarne manjine. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr , 05.04.2018.)

5. ZASTUPNICI HRVATSKOG SABORA

Hrvatski sabor ima najmanje 100, a najviše 160 zastupnika, (Ustav[1], čl. 72.,05/14) koji se, na temelju općeg i jednakog biračkog prava, biraju neposredno tajnim glasovanjem. Zastupnici se u Hrvaski sabor biraju na vrijeme od četiri godine (Ustav, čl. 73), nemaju obvezujuć mandat, a imaju imunitet. Predsjednik Republike Hrvatske donosi odluku o raspisivanju izbora za zastupnike u Sabor (Zakon[2], čl. 5.,19/15) i saziva Sabor na prvo zasjedanje.

Prema Poslovniku, zastupnici sudjeluju u radu plenarne sjednice, podnose prijedloge i postavljaju pitanja, upućuju pitanja predsjedniku i članovima Vlade, sudjeluju u radu sjednica radnih tijela, a prihvaćaju i izbore koje im odlukama odredi Sabor. Zastupnici mogu osnivati klubove pod uvjetima koje propisuje Poslovnik. Predsjednici klubova zastupnika s Predsjedništvom raspravljaju o dnevnom redu predstojeće sjednice Sabora i drugim važnim pitanjima za rad Sabora. (Šutić, 2011., str 53.)

Zastupniku prestaje mandat prije isteka vremena na koje je izabran (Zakon, čl. 10):

- Ukoliko podnese ostavku
- Ukoliko mu je pravomoćnom sudbenom odlukom oduzeta poslovna sposobnost
- Ukoliko je pravomoćnom sudbenom presudom osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora u trajanju duljem od šest mjeseci
- Smrću.

Republika Hrvatska jamči pripadnicima nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj (Zakon, 16., 19/15) ostvarenje prava na zastupljenost u Saboru. Pripadnici nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj imaju pravo birati osam zastupnika u Sabor koji se biraju u posebnoj izbornoj jedinici koju čini područje Republike Hrvatske.

Pravo predlaganja stranačkih lista za izbor zastupnika u Sabor (Zakon, čl. 20., 19/15, 104/15) imaju sve političke stranke registrirane u Republici Hrvatskoj na dan stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovog Zakona. Listu za izbor zastupnika u Sabor može samostalno predložiti jedna politička stranka, te dvije ili više političkih stranaka.

Birači predlažu kandidacijske liste na temelju pravovaljano prikupljenih potpisa. Za pravovaljanost prijedloga liste izborne jedinice (Zakon, čl. 21., 19/15, 104/15) za izbor zastupnika u Sabor potrebno je prikupiti najmanje 500 potpisa birača.

Prijedlozi lista moraju prispjeti Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske (Zakon, čl. 22., 19/15) najkasnije u roku od 14 dana od dana stupanja na snagu odluke o raspisivanju izbora iz članka 5. ovog Zakona. Državno izborno povjerenstvo će u roku od 48 sati od isteka roka iz članka 22. stavka 1. ovog Zakona, (Zakon, čl. 23., 19/15) prihvatiti i u svim dnevnim novinama objaviti sve pravovaljano predložene liste te imena i prezimena kandidata za svaku izbornu jedinicu.

[1] Ustav Republike Hrvatske (dalje: Ustav) NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 05/14

[2] Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor (dalje: Zakon) NN 116/99, 109/00, 53/03, 69/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 120/11, 19/15, 104/15

140 zastupnika u Sabor, ne računajući zastupnike nacionalnih manjina i zastupnike koje biraju hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj, bira se tako da se područje Republike Hrvatske podijeli na deset izbornih jedinica (Zakon, čl. 38., 19/15) te se u svakoj izbornoj jedinici bira 14 zastupnika u Sabor. Zastupnici u Sabor biraju se po proporcionalnoj zastupljenosti i preferencijskom glasovanju. Birači mogu glasati samo za jednu listu kandidata. Birač na glasačkom listiću može označiti jednog kandidata koji ima prednost pred ostalim kandidatima na listi za koju je glasovao (preferirani glas).

5.1. SAZIVI HRVATSKOG SABORA

Tabela 1- Sazivi Hrvatskog sabora

Prvi saziv (30.05.1990.-25.06.1992.)	Žarko Domljan (30.05.1990.-07.09.1992.)
Drugi saziv (02.08.1992.-22.09.1995.)	Stjepan Mesić (07.09.1992.-24.05.1994.) Nedjeljko Mihanović (24.05.1994.-28.11.1995.)
Treći saziv (29.10.1995.-27.11.2000.)	Vlatko Pavletić (28.11.1995.-02.02.2000.)
Četvrti saziv (02.02.2000.-17.10.2003.)	Zlatko Tomičić (02.02.2000.-22.12.2003.)
Peti saziv (23.11.2003.-11.01.2008.)	Vladimir Šeks (22.12.2003.-11.01.2008.)
Šesti saziv (11.01.2008.-28.11.2011.)	Luka Bebić (11.01.2008.-22.12.2011.)
Sedmi saziv (22.12.2011.-25.09.2015.)	Boris Šprem (22.11.2011.-30.09.2012.) Josip Leko (10.10.2012.-28.12.2015.)
Osmi saziv (28.12.2015.-20.06.2016.)	Željko Reiner (28.12.2015.-14.10.2016.)
Deveti saziv (14.10.2016.- do danas)	Božo Petrov (14.10.2016.-05.05.2017.) Gordan Jandroković (05.05.2017.-do danas)

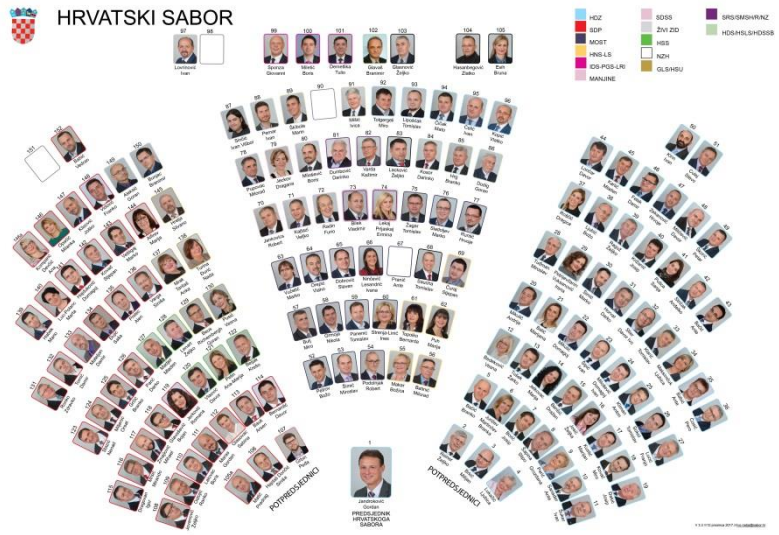
Izvor : Šutić, 2011., str 53., http://www.sabor.hr , 11.04.2018.

5.2. AKTUALNI SAZIV HRVATSKOG SABORA

Deveti saziv Hrvatskog sabora konstituiran je 14. listopada 2016. godine izborom Bože Petrova za predsjednika Hrvatskog sabora. Zbog smjene četvorice Mostovih ministara u Vladi, Božo Petrov podnio je ostavku na mjesto predsjednika Hrvatskog sabora dana 4. svibnja 2017. godine. Za novog predsjednika Hrvatskog sabora izabran je HDZ-ov Goran Jandroković, dana 5. svibnja 2017. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 11.04.2018.)

Raspored zastupnika u Sabornici, prema odredbi Poslovnika, određuje Predsjedništvo Sabora. Raspored se utvrđuje na temelju članstva zastupnika u pojedinom klubu zastupnika. Na dan 12. prosinca 2017. raspored zastupnika u Sabornici je prema priloženoj slici:

Slika 5 - Raspored zastupnika u Sabornici

Izvor : http://www.sabor.hr (11.04.2018.)

6. DJELOVANJE HRVATSKOG SABORA

6.1. KONSTITUIRANJE HRVATSKOG SABORA

Sabor na prvu, konstituirajuću sjednicu saziva predsjednik Republike. Do izbora predsjednika Sabora, (Poslovnik[3], čl. 4., 81/13) sjednici privremeno predsjeda predsjednik Sabora iz prethodnog saziva, a u slučaju njegove spriječenosti, najstariji nazočni izabrani zastupnik. Nakon izbora predsjednika Sabora, izabrani predsjednik Sabora preuzima predsjedanje sjednicom. Na konstituirajućoj sjednici (Poslovnik, čl. 5., 81/13) Sabor bira i Mandatno-imunitetno povjerenstvo. Mandatno-imunitetno povjerenstvo na konstituirajućoj sjednici podnosi izvješće Saboru o provedenim izborima za zastupnike u Sabor i imenima izabranih zastupnika, (Poslovnik, čl. 6., 81/13) o podnesenim ostavkama na zastupničku dužnost, o imenima izabranih zastupnika koji obnašaju dužnost nespojivu sa zastupničkom dužnošću pa im zastupnički mandat miruje, o imenima izabranih zastupnika kojima mandat miruje na njihov zahtjev te o osobama koje će kao zamjenici izabranih zastupnika umjesto njih početi obnašati zastupničku dužnost. Sabor zaključkom prihvaća izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva. Nakon što Sabor prihvati izvješće Mandatno-imunitetnog povjerenstva o provedenim izborima, (Poslovnik, čl. 7., 81/13) pred predsjedateljem Sabora (u daljnjem tekstu: predsjedatelj), zastupnici ili zamjenici zastupnika daju prisegu. Predsjedatelj izgovara tekst prisege i nakon toga proziva poimenice zastupnike, a zastupnik daje prisegu tako što ustaje i izgovara: >>Prisežem<<. Na dan konstituiranja Sabora

[3] Poslovnik Hrvatskog sabora (dalje: Poslovnik) – Konstituiranje Sabora, početak obnašanja zastupničke dužnosti, mirovanje i prestanak mandata zastupnika, NN 81/13

(Poslovnik, čl. 9., 81/13) zastupnik počinje obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata ima prava i dužnosti zastupnika utvrđene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i ovim Poslovnikom.

6.2. TEMELJNE OVLASTI HRVATSKOG SABORA

Na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom, Hrvatski sabor ima sljedeće ovlasti (Ustav, čl. 81.) :

- Odlučuje o donošenju i promjeni Ustava,
- Donosi zakone,
- Donosi državni proračun,
- Odlučuje o ratu i miru,
- Donosi akte kojima izražava politiku Hrvatskog sabora,
- Donosi Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane Republike Hrvatske,
- Ostvaruje građanski nadzor nad oružanim snagama i službama sigurnosti Republike Hrvatske
- Odlučuje o promjeni granica Republike Hrvatske,
- Raspisuje referendum,
- Obavlja izbore, imenovanja i razrješenja, u skladu s Ustavom i zakonom,
- Nadzire rad Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti odgovornih Hrvatskom saboru, u skladu s Ustavom i zakonom,
- Daje amnestiju za kaznena djela,
- Obavlja druge poslove utvrđene Ustavom.

6.3. DONOŠENJE ODLUKA

Glasovanje na sjednici u pravilu je javno, a provodi se dizanjem ruke, poimeničnim ili elektroničkim glasovanjem. Zakone, odluke, rezolucije, zaključke i druge akte Sabor donosi većinom glasova, ukoliko je na sjednici Sabora nazočna većina zastupnika., osim u slučajevima kada je Ustavom Republike Hrvatske ili Poslovnikom Hrvatskoga sabora drukčije određeno. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 17.04.2018.)

Većinom glasova svih zastupnika Sabor donosi:

- odluke da se pristupi promjeni Ustava Republike Hrvatske, kao i utvrđivanje nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske,
- zakone (organski zakoni) kojima se razrađuju Ustavom utvrđena ljudska prava i temeljne slobode, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela te ustrojstvo i djelokrug lokalne i područne (regionalne) samouprave,
- Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane Republike Hrvatske,
- odluke o davanju povjerenja predsjedniku i članovima Vlade, odnosno o iskazivanju povjerenja predsjedniku Vlade, Vladi u cjelini ili pojedinom članu Vlade,
- Odluku o raspuštanju Sabora,
- Poslovnik Sabora,
- državni proračun. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 17.04.2018.)

Dvotrećinskom većinom glasova svih zastupnika Sabor:

- donosi Ustav Republike Hrvatske i promjenu Ustava Republike Hrvatske,
- potvrđuje međunarodne ugovore kojima se međunarodnoj organizaciji ili savezu daju ovlasti izvedene iz Ustava Republike Hrvatske,
- donosi Ustavni zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 7. stavka 3., 4. i 5. Ustava Republike Hrvatske ako se ispuni pretpostavka iz članka 7. stavka 7. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi ustavne zakone (organski zakoni) kojima se uređuju prava nacionalnih manjina i druge ustavne zakone,
- donosi odluku o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti predsjednika Republike,
- donosi prethodnu odluku o udruživanju Republike Hrvatske u saveze s drugim državama, odnosno njezinu razdruživanju,
- donosi odluku iz članka 8. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi odluku iz članka 126. Ustava Republike Hrvatske,
- donosi zakone sukladno članku 17. stavku 1. Ustava Republike Hrvatske. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 17.04.2018.)

6.4. AKTI SABORA

Sabor, na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom Republike Hrvatske i ovim Poslovnikom, (Poslovnik[4], čl. 159., 81/13) donosi Ustav, ustavne zakone, zakonike, zakone, državni proračun, odluke, deklaracije, rezolucije, povelje, preporuke i zaključke te daje vjerodostojna tumačenja pojedinih odredaba zakona. Sabor može odlukom, poveljom, zahvalnicom ili drugim aktom domaćem ili stranom državljaninu ili organizaciji (Poslovnik, čl. 160., 81/13) odati priznanje za njihov rad koji je od osobitog značenja za Republiku Hrvatsku. Prijedlog priznanja Sabora podnosi predsjednik Sabora.

6.4.1. POKRETANJE POSTUPKA DONOŠENJA ZAKONA

Postupak donošenja zakona (Poslovnik, čl. 171., 81/13) pokreće se podnošenjem prijedloga zakona predsjedniku Sabora. Pravo predlaganja zakona (Poslovnik, čl. 172., 81/13) ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada.

Prijedlog zakona sadrži:

- Ustavnu osnovu donošenja zakona
- Ocjenu stanja i osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći
- Ocjenu i izvore potrebnih sredstava za provođenje zakona
- Tekst prijedloga zakona s obrazloženjem
- Tekst odredbi važećeg zakona koje se mijenjaju, odnosno dopunjuju, ako se predlaže izmjena ili dopuna zakona.

[4] Poslovnik Hrvatskog sabora (dalje: Poslovnik) – Akti Sabora, NN 81/13

Predlagatelj zakona obvezan je izvijestiti predsjednika Sabora (Poslovnik, čl. 174., 81/13) tko će u radnim tijelima i Saboru davati obavijest i objašnjenja, odnosno potrebna obrazloženja o podnesenom prijedlogu zakona. Uz prijedlog zakona, predlagatelj može dostaviti i odgovarajuću dokumentaciju, posebice stručna mišljenja, prihvaćene međunarodne ugovore i druge akte kojima obrazlaže svoj prijedlog. Predsjednik Sabora (Poslovnik, čl. 178., 81/13) dostavlja primljeni prijedlog zakona predsjednicima svih radnih tijela, svim zastupnicima, a i predsjedniku Vlade kada Vlada nije predlagatelj.

Prije rasprave o prijedlogu zakona na sjednici Sabora (Poslovnik, čl. 179., 81/13) predsjednik matičnog radnog tijela i Odbora za zakonodavstvo dužni su prijedlog zakona uvrstiti u dnevni red sjednice radnog tijela i povesti raspravu. Predsjednik Sabora zaprimljena izvješća radnih tijela dostavlja predlagatelju zakona i zastupnicima.(Poslovnik, čl. 181., 81/13)

6.4.2. PRVO ČITANJE ZAKONA

Prvo čitanje zakona (Poslovnik, čl. 184., 81/13) je prvi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora. Prvo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala prijedlog te donošenje zaključka o potrebi donošenja zakona.

Opća rasprava o prijedlogu zakona (Poslovnik, čl. 187., 81/13) vodi se tako da zastupnici iznose svoja mišljenja o potrebi donošenja zakona, o osnovnim pitanjima koja treba urediti zakonom, o ustavnoj ovlasti da se predloženi odnosi urede zakonom i o opsegu i načinu zakonskog uređivanja tih odnosa. Ako zastupnici ocijene da nije potrebno donijeti zakon, prijedlog zakona odbit će se zaključkom koji mora biti obrazložen i dostavljen predlagatelju. Prijedlog zakona koji je odbijen na sjednici ne može biti ponovno uvršten u dnevni red sjednice prije isteka roka od tri mjeseca od dana kada ga je odbio Sabor. Zaključkom o prihvaćanju prijedloga zakona Sabor može odrediti da je predlagatelj zakona, umjesto prijedloga za donošenje izmjena i dopuna važećeg zakona, obvezan izraditi konačni prijedlog zakona koji će u cijelosti urediti određeno područje.

6.4.3. DRUGO ČITANJE ZAKONA

Drugo čitanje zakona (Poslovnik, čl. 189., 81/13) je drugi dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora. Drugo čitanje zakona obuhvaća uvodno izlaganje predlagatelja, opću raspravu o prijedlogu zakona, raspravu o pojedinostima koja uključuje i raspravu o tekstu konačnog prijedloga zakona, raspravu o stajalištima radnih tijela koja su razmatrala konačni prijedlog zakona, raspravu o podnesenim amandmanima, odlučivanje o amandmanima i donošenje zakona.

Konačni prijedlog zakona (Poslovnik, čl. 190., 81/13) predlagatelj je dužan podnijeti u roku od šest mjeseci od dana prihvaćanja prijedloga zakona. Ako predlagatelj zakona ne podnese konačni prijedlog zakona u roku iz stavka 1. ovog članka, smatrat će se da je postupak donošenja zakona obustavljen. Konačni prijedlog zakona (Poslovnik, čl. 191., 81/13) podnosi se u obliku u kojem se donosi zakon. Obrazloženje konačnog prijedloga

zakona obuhvaća razloge zbog kojih se zakon donosi, pitanja koja se njime rješavaju, objašnjenje odredbi predloženog zakona, podatke o financijskim sredstvima potrebnim za provođenje zakona i o načinu osiguranja tih sredstava te druge okolnosti od važnosti za pitanja koja se uređuju zakonom.

Predlagatelj zakona dužan je u obrazloženju konačnog prijedloga zakona navesti razlike između rješenja koja predlaže u odnosu na rješenja iz prijedloga zakona, razloge zbog kojih su te razlike nastale te prijedloge, primjedbe i mišljenja koji su bili dani na prijedlog zakona, a koje predlagatelj nije prihvatio, uz navođenje razloga zbog kojih ih nije prihvatio.
U tijeku rasprave o tekstu konačnog prijedloga zakona (Poslovnik, čl. 195., 81/13) raspravlja se o konačnom prijedlogu po dijelovima ili člancima te o podnesenim amandmanima. Predlagatelj zakona izjašnjava se o svakom pojedinom amandmanu prihvaća li ga ili ne, a na izjašnjenje predlagatelja može se očitovati samo podnositelj amandmana, ne dulje od dvije minute. Nakon provedene rasprave i odlučivanja o amandmanima zaključuje se rasprava i odlučuje se o donošenju zakona.

6.4.4. AMANDMANI

Prijedlog za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona (Poslovnik, čl. 196., 81/13) podnosi se pisano u obliku amandmana s obrazloženjem. Pravo podnošenja amandmana ima svaki zastupnik, klubovi zastupnika, radna tijela Sabora te Vlada. Amandman se upućuje predsjedniku Sabora (Poslovnik, čl. 197., 81/13) do zaključivanja rasprave na sjednici Sabora o tekstu konačnog prijedloga zakona. O amandmanima se izjašnjavaju predlagatelj (Poslovnik, čl. 201., 81/13) te Vlada ako nije predlagatelj zakona. Nakon očitovanja predlagatelja o pojedinom amandmanu na očitovanje predlagatelja može se osvrnuti samo podnositelj amandmana, a njegov govor ne može trajati dulje od dvije minute. Amandman prihvaćen na sjednici Sabora (Poslovnik, čl. 202., 81/13) postaje sastavni dio konačnog prijedloga zakona o kojem se odlučuje. Ako je na jedan članak konačnog prijedloga zakona podneseno više amandmana, o amandmanima se glasuje po redoslijedu koji odredi predsjedatelj, bez rasprave, a ako je podneseno više amandmana identičnog sadržaja, glasuje se samo o jednom od njih.

6.4.5. TREĆE ČITANJE ZAKONA

Treće čitanje zakona (Poslovnik, čl. 203., 81/13) je poseban dio u postupku donošenja zakona koje se provodi na sjednici Sabora. Treće čitanje zakona provodi se prema odluci Sabora ili na zahtjev predlagatelja, i to u slučajevima kada je na tekst konačnog prijedloga zakona podnesen veći broj amandmana ili kada su amandmani takve naravi da bitno mijenjaju sadržaj konačnog prijedloga zakona.

6.4.6. HITNI POSTUPAK DONOŠENJA ZAKONA

Iznimno, zakon se može donijeti po hitnom postupku, kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi, koji u prijedlogu moraju biti posebno obrazloženi. Uz prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku (Poslovnik, čl. 204., 81/13) podnosi se konačni prijedlog zakona,

koji sadrži sve što i prijedlog zakona, osim što se umjesto teksta prijedloga zakona prilaže tekst konačnog prijedloga zakona. Kada prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi zastupnik, tada mora imati pisanu podršku još 15 zastupnika, a kada prijedlog podnosi klub zastupnika ili klubovi zastupnika, oni moraju imati 15 ili više članova. U hitnom postupku se objedinjuje prvo i drugo čitanje zakona. Prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku podnosi se predsjedniku Sabora najkasnije 24 sata prije utvrđivanja dnevnog reda na sjednici. Predsjednik sabora bez odgađanja upućuje prijedlog da se zakon donese po hitnom postupku predsjednicima radnih tijela, svim zastupnicima, te Vladi ako nije predlagatelj.

6.4.7. OBJAVA ZAKONA

Predsjednik Sabora potpisuje zakone i druge akte koje donosi Sabor te ih upućuje predsjedniku Republike zbog proglašenja. Predsjednik Republike odlukom proglašava zakone u roku od osam dana od dana kada su izglasani u Hrvatskom saboru. Ukoliko predsjednik Republike smatra da proglašeni zakon nije u skladu s Ustavom, može pokrenuti postupak za ocjenu ustavnosti zakona pred Ustavnim sudom. Prije nego što stupe na snagu zakoni i drugi propisi državnih tijela objavljuju se u „Narodnim novinama“, službenom listu Republike Hrvatske. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 22.04.2018.)

7. PARLAMENTARNI IZBORI

Tabela 2- Prikaz svih parlamentarnih izbora po datumima

I.	izbori	22.04.1990. 06.05.1992.
II.	izbori	02.08.1992.
I.	izbori za Županijski dom	07.02.1993.
II.	izbori	29.10.1995.
III.	izbori za Županijski dom	13. i 14. 04.1997.
IV.	izbori	03.01.2000.
V.	izbori	23.11.2003.
VI.	izbori	25.11.2007.
VII.	izbori	04.12.2011.
VIII.	izbori	08.11.2015.
XI.	izbori	11.09.2016.

Izvor : Šutić, B.: Političko i državno uređenje Republike Hrvatske, Zagreb: Hrvatska sveučilišna naklada, 2011., str 113., http://www.sabor.hr, 22.04.2018.

7.1. PARLAMENTARNI IZBORI 1990. I 1992. GODINE

Prvi slobodni izbori provedeni 1990. godine za Republiku Hrvatsku predstavljaju ulazak u svijet suvremenih europskih demokratskih tekovina i označavaju se kao "konstitutivni[5]". Prvi višestranački izbori provedeni su dok je Hrvatska još uvijek bila članica SFRJ po većinskom sustavu, što znači da je država bila podijeljena na jedinice u kojima se birao jedan zastupnik. Modelska osnova izbora bio je francuski izborni sustav iz 1968. godine. Za zastupnika u Sabor mogao je biti biran kandidat za kojega je glasala natpolovična većina birača koji su pristupili izborima, uz uvjet da broj glasova koji je dobio nije manji od jedne trećine broja ukupno upisanih birača u izbornoj jedinici. Ako niti jedan kandidat nije dobio potreban broj glasova, izbori bi se ponovili za 14 dana (drugi krug), te su na ponovljenim izborima mogli sudjelovati oni kandidati koji su u prvom krugu izbora dobili najmanje 7 % glasova birača koji su pristupili izborima. U drugom krugu izbora za zastupnika je izabran kandidat koji je dobio najveći broj glasova birača koji su glasovali. Paralelno s prvim parlamentarnim izborima 1990. godine provedeni su i izbori za 115 općinskih skupština. Na prvim parlamentarnim izborima sudjelovalo je ukupno 18 političkih stranaka i veliki broj nezavisnih kandidata unatoč kratkom roku za registraciju stranaka. Polarizacija političkog prostora na prvim izborima imala je za posljedicu sučeljavanje dvaju političkih blokova – HDZ-a s jedne strane i lijevog bloka političkih organizacija predvođenih SKH-SDP-om s druge strane. Pored ovih dviju dominantnih političkih opcija na izborima su sudjelovale i Koalicija narodnog sporazuma (KNS) i Srpska demokratska stranka (SDS) te brojni nezavisni kandidati. (Šutić, 2011., str. 113., 114.)

Drugi parlamentarni izbori ali i prvi nakon proglašenja neovisnosti Republike Hrvatske održani su 1992. godine. Provedeni su po novom izbornom zakonu- prema mješovitom većinsko-proporcionalnom izbornom sustavu. (Šutić, 2011., str 116.)

U izbornim jedinicama, u kojima se u svakoj bira jedan zastupnik, biralo se 60 zastupnika prema sustavu većina, a 60 zastupnika D'Hontovom metodom s državne liste uz izborni prag od 3 %. Drugi kompetitivni izbori provedeni su 2. kolovoza 1992. godine-prijevremeni izbori za Zastupnički dom Sabora. Novi pluralistički parlament ustrojen nakon prvih slobodnih izbora bio je trodoman u skladu s Ustavom iz 1974. godine, a Ustav iz 1990. godine predviđao je dvodomnu strukturu parlamenta (Zastupnički i Županijski dom). Model za provođenje ovih izbora predstavljao je kombinaciju većinskog i razmjernog sustava. Ovakav izborni model uključivao je izbor među kandidatima i izbor među stranačkim listama, što je rezultiralo time da su birači istovremeno mogli izraziti svoju primarnu i sekundarnu političku preferenciju. (Šutić, 2011., str 116.)

Na izborima 1992. sudjelovalo je 17 izbornih listi sa 19 stranaka u razmjernom segmentu i čak 28 stranaka sa svojim kandidatima u većinskom segmentu, uz sudjelovanje velikog broja nezavisnih kandidata. HDZ je na izborima potvrdio svoju političku poziciju, SDP je izmjenio profil i izgubio velik dio biračkog tijela, stranke koje su na prvim izborima tvorile KNS (HDS, HKDS, HSLS) nastupale su samostalno, a na scenu su stupile i nove stranke – HNS, HSS, HSP i IDS. (Šutić, 2011., str 118.)

[5] Konstitutivni izbori su prvi slobodni demokratski izbori, jedino sredstvo legitimacije političke vlasti kojim se u skladu s biračkim preferencijama strukturira politički prostor, distribuira politička moć među strankama i selekcioniraju najvažniji politički akteri rješavajući tako tranzicijsku krizu.(Šutić, 2011., str 113.)

7.2. IZBORI ZA ŽUPANIJSKI DOM SABORA 1993. I 1997. GODINE

Izbori za Županijski dom Sabora 7. veljače 1993. godine provedeni su po razmjernom izbornom modelu, također uz primjenu D'Hontove metode preračunavanjem glasova u mandate. Razlog odvajanja izbora bio je političke naravi- izbori za Županijski dom provedeni su kasnije jer je za njegovo formiranje bila potrebna teritorijalna podjela države pa se smatralo da bi istodobnim provođenjem fokus sa Zastupničkog doma (koji formalno ima jaču pravnu i političku snagu) pao na manje značajan Županijski dom. HDZ je na ovim izborima dobio većinu mandata, ali ta većina zbog promjene izbornog modela nije bila tako uvjerljiva kao u izborima za Zastupnički dom. (Šutić, 2011., str 118., 120.)

Drugi izbori za Županijski dom Sabora provedeni su 13. travnja 1997. godine prema istom izbornom modelu kao i 1993. Izbori 1997. godine bili su zadnji izbori za zastupnike Županijskog doma, koji je ukinut ustavnim Zakonom o izmjenama i dopunama Ustava Republike Hrvatske iz 2001. godine. (Šutić, 2011., str 124.)

7.3. PARLAMENTARNI IZBORI 1995. GODINE

Zastupnički dom donio je novi izborni zakon koji je izmijenio izborni sustav i prema kojem se 28 zastupnika biralo po većinskom sistemu u izbornim jedinicama, a 80 zastupnika biralo se proporcionalno s državnih lista uz povećanje izbornog praga na 5 %. Provođenje prijevremenih izbora za Zastupnički dom Sabora 29. listopada 1995. godine nije zasnovano na ustavno-političkim razlozima, nego je mandat Saboru skraćen odlukom parlamentarne većine.

Predsjednik Tuđman i predsjednici oba doma Sabora imali su različit pristup politici prema susjednoj Bosni i Hercegovini, zbog čega je nastao raskol u HDZ-u (tada najjačoj političkoj stranci u Hrvatskoj) . Izbori su provedeni prema rovovskom izbornom modelu ustanovljenom 1992. godine, ali s malim pomakom prema razmjernosti. Iz rezultata izbora vidljivo je da je HDZ i na ovim izborima ostvario zavidnu nadmoć i iako se formalno broj stranaka u parlamentu povećao samo na tri stranke (HSLS, HSS i SDP), one su s više od četiri mandata uspjele postati srednje jake stranke u parlamentu. (Šutić, str 120., 122.)

7.4. PARLAMENTARNI IZBORI 2000. GODINE

Parlamentarni izbori početkom 2000. godine bili su za Hrvatsku doista osobiti. Raspisani su nakon smrti prvog hrvatskog predsjednika. Osim toga, ti su izbori, kao i prvi demokratski izbori iz 1990., također imali obilježja plebiscitarnih izbora. (Dekanić, 2004., str. 112.)

Za ove izbore, prvi put je primijenjen novi *Zakon o izbornim jedinicama* kojim je Hrvatska podijeljena u deset izbornih jedinica, a posebne su izborne jedinice ustanovljene za glasače izvan Hrvatske i manjine. Izbori su se prvi put provodili po novom Zakonu o izborima zastupnika u Hrvatski državni sabor koji je unio proporcionalni sustav, za razliku od do tada primjenjivanog mješovitog izbornog sustava. (Šutić, 2011., str 124.)

Iako su se parlamentarni i predsjednički izbori 2000. odvijali u emocionalno osobitom razdoblju, bili su istinski dokaz napretka Republike Hrvatske u pogledu demokratiziranja njezina političkog života. Sve do danas, upućuje na zaključak da su izbori 2000. pripadali najvažnijim koracima Republike Hrvatske na putu demokratizacije zemlje.
Predizborna promidžba za Hrvatski državni sabor započela je dan nakon pogreba predsjednika Tuđmana, 14. prosinca 1999. (Dekanić, 2004., str. 113.)

Parlamentarni izbori održani su, kako je i predviđeno odlukom o raspisivanju, u nedjelju 3. siječnja 2000. Bili su to prvi državni parlamentarni izbori bez Franje Tuđmana i prvi izbori koje HDZ gubi. Privremeni neslužbeni rezultati potvrdili su prve vijesti i postalo je jasno da su dvije oporbene koalicije uspjele dobiti gotovo dvotrećinsku većinu u sastavu novog saziva Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora. Koalicija SDP-HSLS-PGS-SBHS osvojila je u prosjeku 38,7 % glasova, što je, kada su se ti glasovi po svim izbornim jedinicama primjenom D'Hontove metode pretvorili u mandate, rezultiralo s ukupno 71 mandatom u Zastupničkom domu Hrvatskog državnog sabora. HDZ je, nakon punih deset godina vlasti u Republici Hrvatskoj, izborima 3. siječnja 2000. izgubio vlast. (Dekanić, 2004., str. 118., 119.)

2. veljače sazvano je prvo zasjedanje novog saziva Zastupničkog doma Hrvatskog državnog sabora. Na njemu je za predsjednika Zastupničkog doma jednoglasno izabran Zlatko Tomčić, predsjednik HSS-a, a uz dogovor i na prijedlog nove većinske koalicije šest stranaka obavljeni su i ostali potrebni izbori saborskih dužnosnika, saborskih potpredsjednika i predsjednika odbora Zastupničkog doma. (Dekanić, 2004., str. 120.)

7.5. PARLAMENTARNI IZBORI 2003. GODINE

U prvoj polovici 2003. godine, nakon hrvatskog podnošenja zahtjeva za prijem u Europsku uniju, zapravo se rasplamsala kampanja za parlamentarne izbore. Sredinom rujna, vladajuća koalicija najavila je da će predložiti održavanje izbora za drugu polovicu studenoga 2003. godine. Tako bi izbori ipak bili prijevremeni, jer su prema Ustavu Republike Hrvatske izbori prijevremeni ako se održavaju prije isteka četverogodišnjeg mandata. (Dekanić, 2004., str. 316.,319.)

HDZ je imao najkonkretnije profiliranu kampanju i predizbornu promidžbu, koja je zapoela uspjelim kritičkim plakatima o koalicijskoj politici, na kojima su ironizirana obećanja o ubrzanom gospodarskom razvoju i o smanjenju nezaposlenosti. (Dekanić, 2004., str. 321.)

Pokazalo se, po drugi puta u roku od četiri godine, da je Republika Hrvatska sposobna organizirati i provesti demokratske izbore, kao i primjerenu demokratsku predaju vlasti izbornim pobjednicima. To je jedan od ključnih preduvjeta za razvoj demokracije i za prosudbu razvijenosti demokratskih institucija prema kriterijima Europske unije. Izbori su protekli mirno, a već oko ponoći, s nedjelje na ponedjeljak, postalo je jasno da je dotadašnja vladajuća koalicija izgubila vlast. Najviše glasova osvojio je HDZ, što se primjenom izbornog sustava temeljenog na D'Hontovoj metodi pretočilo u 66 od ukupno 152 mandata u Hrvatskom saboru. (Dekanić, 2004., str. 322.,323.)

Konstituirajuća sjednica Hrvatskog sabora sazvana je za 22. prosinca 2003., s time da je Predsjednik Republike, u skladu sa svojim ustavnim ovlastima i u dogovoru s HDZ-om, kao i predstavnicima buduće oporbe, zatražio da se odmah idućeg dana, u utorak 23. prosinca, sazove izvanredna sjednica Hrvatskog sabora zbog izbora nove Vlade. Tako je u ponedjeljak, 22. prosinca 2003., svečano konstituiran novi saziv Hrvatskog sabora i za njegovog predsjednika izabran je Vladimir Šeks, potpredsjednik HDZ-a i dugogodišnji predsjednik saborskog Kluba zastupnika HDZ-a. (Dekanić, 2004., str. 325.)

Slika 6 - Rezultati parlamentarnih izbora 2003. godine

PARLAMENTARNI IZBORI 2003

STRANKE	BROJ GLASOVA	% HR JEDNA IZBORNA JEDINICA	BROJ MANDATA
HDZ	800.503	33,23%	62
SDP, LS, LIBRA, IDS	560.593	23,27%	43
HSS	174.960	7,26%	9
HNS, PGS, SBHS	198.790	8,25%	11
HSP, ZDS	147.275	6,11%	8
HSLS, DC	99.467	4,13%	3
HSU	98.299	4,08%	3
HDSS	13.448	0,56%	1
PROPALI GLASOVI	315.905	13,11%	0
VAŽEĆI LISTIĆI	2.409.240	97,68%	0
NEVAŽEĆI LISTIĆI	57.241	2,32%	0
GLASOVALI	2.466.481	100,00%	140
UKUPAN BROJ BIRAČA PO IZBORNIM JEDINICAMA	3.690.891	66,83%	IZLAZNOST HRVATSKA

Izvor : www.prglas.com (26.04.2018.)

7.6. PARLAMENTARNI IZBORI 2007. I 2011. GODINE

Na izborima 2007. godine niti jedna stranka nije dobila apsolutnu većinu, a HDZ je osvojio najviše mandata (66). SDP je bio drugi s 56 mandata. Kuriozitet izbora bila je nepravilnost oko broja birača – upozoreno je na problem neažuriranih popisa birača za inozemstvo odnosno velik broj preminulih birača na izborima. (Šutić, 2011., str 128.)

Slika 7- Rezultati parlamentarnih izbora 2007.

PARLAMENTARNI IZBORI 2007			
STRANKE	BROJ GLASOVA	% HR JEDNA IZBORNA JEDINICA	BROJ MANDATA
HDZ	834.297	34,92%	61
SDP	776.690	32,51%	56
HNS	168.710	7,06%	7
HSLS, HSS, ZDS,PGS	151.267	6,33%	8
HSU	91.271	3,82%	1
HSP	83.006	3,47%	1
HDSSB	44.552	1,86%	3
IDS	38.267	1,60%	3
PROPALI GLASOVI	201.331	8,43%	0
VAŽEĆI LISTIĆI	2.389.391	98,52%	
NEVAŽEĆI LISTIĆI	35.878	1,48%	
GLASOVALI	2.425.269	100,00%	140
UKUPAN BROJ BIRAČA PO IZBORNIM JEDINICAMA	3.824.731	63,41%	IZLAZNOST HRVATSKA

Izvor : www.prglas.com (26.04.2018)

Državno izborno povjerenstvo objavilo je u utorak, 13. prosinca 2011., konačne službene rezultate izbora za zastupnike u Hrvatski sabor. Nakon objave konačnih službenih rezultata provedenih izbora, Predsjednik Republike Hrvatske saziva konstituirajuću sjednicu novog saziva Sabora. Prema podacima DIP-a izborima se u deset izbornih jedinica odazvalo 61,95 posto od ukupnog broja birača, a ako se uključi 11. izborna jedinica, u kojoj glasuje dijaspora, odaziv je bio 56,45 posto. Prema odredbama zakona i propisa kojima se uređuje pitanje parlamentarnog predstavništva u 7. saziv Sabora birao se 151 zastupnik. U deset izbornih jedinica izabrano je po 14 zastupnika, u 11. izbornoj jedinici (dijaspora) izabrana su 3 zastupnika, a u 12. izbornoj jedinici ukupno 8 zastupnika nacionalnih manjina. Do promjene ukupnog broja zastupnika u odnosu na 6. saziv sa 153 zastupnika došlo je zbog ustavnih promjena prema kojima je dijaspora u Saboru predstavljena s 3, umjesto u prethodnom sazivu s 5 zastupnika. (Hrvatski sabor, www.sabor.hr, 26.04.2018.)

Prema Odluci Predsjednika Republike Hrvatske o raspisivanju izbora za 7. saziv Sabora, parlamentarni izbori za 7. saziv Hrvatskoga sabora održani su 4. prosinca 2011. Hrvatski sabor donio je odluku o svome raspuštanju 28. listopada. (Hrvatski sabor, www.sabor.hr, 26.04.2018.)

Slika 8- Rezultati parlamentarnih izbora 2011.

PARLAMENTARNI IZBORI 2011

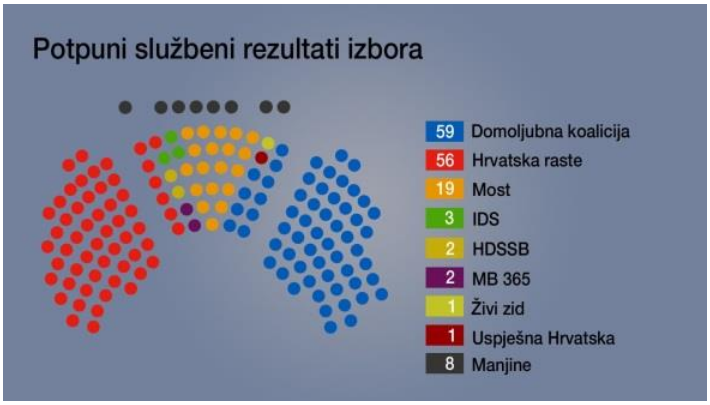
STRANKE	BROJ GLASOVA	% HR JEDNA IZBORNA JEDINICA	BROJ MANDATA
SDP, HNS, IDS, HSU	958.318	41,08%	80
HDZ, HGS, DC	548.199	23,50%	44
LABURISTI - STRANKA RADA	121.785	5,22%	6
HDSSB	68.995	2,96%	6
HSP DR ANTE STARČEVIĆ, HČSP	64.257	2,75%	1
NEOVISNA LISTA - dr.sc. IVAN GRUBIŠIĆ	62.636	2,69%	2
HSS	47.652	2,04%	1
PROPALI GLASOVI	460.762	19,75%	0
VAŽEĆI LISTIĆI	2.332.604	98,28%	
NEVAŽEĆI LISTIĆI	40.934	1,72%	
GLASOVALI	2.373.538	100,00%	140
UKUPAN BROJ BIRAČA PO IZBORNIM JEDINICAMA	3.842.363	61,77%	IZLAZNOST HRVATSKA

Izvor : www.prglas.com (26.04.2018.)

7.7. PARLAMENTARNI IZBORI 2015. I 2016. GODINE

Hrvatski sabor osmog saziva konstituiran je 28. prosinca 2015., a odluku o svome raspuštanju donio je 20. lipnja 2016. godine. Odluku o raspuštanju Hrvatskoga sabora zastupnici su podržali sa 137 glasova "za", 2 "protiv" i 1 "suzdržanim", a na snagu je stupila 15. srpnja 2016. Na konstituirajućoj sjednici Hrvatskoga sabora održanoj 28. prosinca 2015. godine, za predsjednika Hrvatskoga sabora izabran je zastupnik Željko Reiner, član Hrvatske demokratske zajednice. (Hrvatski sabor, www.sabor.hr, 26.04.2018.)

Slika 9- Rezultati parlamentarnih izbora 2015.

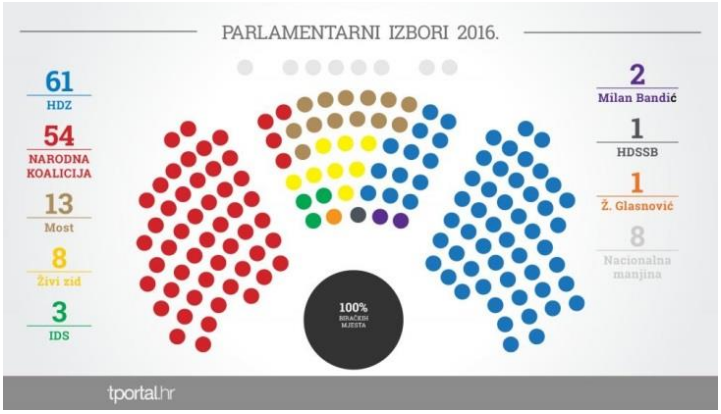

Izvor : www.hrt.hr (26.04.2018.)

Prijevremeni izbori za 9. saziv Hrvatskoga sabora, Odlukom predsjednice Republike Hrvatske, održat će se na biračkim mjestima u Republici Hrvatskoj u nedjelju, 11. rujna 2016. U diplomatsko-konzularnim predstavništvima Republike Hrvatske u inozemstvu izbori će se održati u subotu, 10. rujna i u nedjelju, 11. rujna 2016. Odluka o raspisivanju prijevremenih parlamentarnih izbora uslijedila je nakon stupanja na snagu Odluke o raspuštanju Hrvatskoga sabora 15. srpnja 2016. U Hrvatski sabor bira se 151 zastupnik na vrijeme od 4 godine na temelju odredbi Ustava RH, Zakona o izborima zastupnika u Hrvatski sabor te niza posebnih propisa. Izbori se održavaju u 12 izbornih jedinica. Zastupnike u Saboru na izborima mogu birati svi punoljetni hrvatski državljani, osobno, na temelju općeg i jednakoga biračkog prava. Na parlamentarnim izborima primjenjuje se i preferencijalno glasovanje što znači da birač može, osim jednoj kandidacijskoj listi na biračkom listiću, svoj glas dati i jednome kandidatu s te liste povećavajući tako njegove izglede za osvajanje saborskoga mandata. (Hrvatski sabor, www.sabor.hr, 26.04.2018.)

Tijelo za provedbu izbora je Državno izborno povjerenstvo Republike Hrvatske (DIP). Nakon provedenih izbora, DIP utvrđuje i objavljuje konačne, službene rezultate parlamentarnih izbora. Predsjednica Republike Hrvatske saziva Hrvatski sabor na prvo zasjedanje najkasnije dvadeset dana nakon provedenih izbora.

Slika 10- Rezultati parlamentarnih izbora 2016.

Izvor : www.tportal.hr (26.04.2018.)

Hrvatski sabor konstituira se izborom predsjednika na prvoj sjednici na kojoj je nazočna većina zastupnika. Osmi saziv Hrvatskoga sabora konstituiran je 28. prosinca 2015., a zaključen je danom konstituiranja 9. saziva. Višestranački parlamentarni izbori održani su u Hrvatskoj devet puta: 1990., 1992., 1995., 2000., 2003., 2007., 2011., 2015. i 2016. godine. (Hrvatski sabor, www.sabor.hr, 26.04.2018.)

8. PUČKI PRAVOBRANITELJ

Pučki pravobranitelj je opunomoćenik Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda[6] (Zakon, čl. 2., 76/12) utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska.

Pučki pravobranitelj promiče i štiti ljudska prava i slobode (Zakon, čl. 4., 76/12) te vladavinu prava razmatrajući pritužbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima (u daljnjem tekstu: tijela), a u skladu s posebnim zakonima razmatra i pritužbe koje se odnose na rad pravnih i fizičkih osoba.

U području promicanja ljudskih prava i sloboda (Zakon, čl. 5., 76/12) pučki pravobranitelj prati stanje i ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačko-analitičku djelatnost, razvija i održava bazu podataka i dokumentacije, pravodobno i redovito informira javnost i zainteresirane sudionike, aktivno potiče i održava suradnju s organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i znanstvenoistraživačkim institucijama te potiče na usklađivanje zakonodavstva s međunarodnim i europskim standardima i njihovu primjenu.

Pučki pravobranitelj prati usklađenost zakona (Zakon, čl. 6., 76/12) i drugih propisa s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnim pravnim aktima koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske te ima pravo podnijeti zahtjev za pokretanje postupka ocjene suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa te općih akata iz područja njegove nadležnosti u skladu s Ustavnim zakonom o Ustavnom sudu Republike Hrvatske i Zakonom o upravnim sporovima.

Pučki pravobranitelj (Zakon, čl. 7., 76/12) je u svom radu samostalan i neovisan. Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad pučkog pravobranitelja. U obavljanju svojih ovlasti pučki pravobranitelj djeluje u skladu s ustavnim i zakonskim odredbama te međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska. Pučki pravobranitelj u svom se radu rukovodi načelom pravičnosti, jednakosti i morala te postupa nepristrano i u skladu sa standardima dobrog upravljanja. U obavljanju poslova iz svog djelokruga pučki pravobranitelj surađuje s javnošću, a posebno s udrugama koje promiču interese građana, akademskom zajednicom i medijima. Također, pučki pravobranitelj može zatražiti pomoć znanstvenika, stručnjaka, ustanova i drugih institucija.

Pučki pravobranitelj i zamjenici pučkog pravobranitelja (Zakon, čl. 8., 76/12) imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskome saboru te se na njih na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ustava Republike Hrvatske o imunitetu zastupnika u Hrvatskome saboru. Pučki pravobranitelj i njegovi zamjenici ne mogu obavljati niti jednu drugu javnu ili profesionalnu dužnost niti biti članovi političke stranke.

Pučkog pravobranitelja (Zakon, čl. 10., 76/12) bira Hrvatski sabor na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.
Pučki pravobranitelj ima najmanje tri zamjenika. Zamjenike pučkog pravobranitelja (Zakon, čl. 12., 76/12) bira Hrvatski sabor na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.

[6] Zakon o pučkom pravobranitelju (dalje: Zakon), NN 76/12

Pučki pravobranitelj predložit će Hrvatskome saboru kandidate za zamjenike pučkog pravobranitelja u roku od 30 dana od isteka roka za prijavu na javni poziv.

Pučki pravobranitelj (Zakon, čl. 16., 76/12) podnosi redovito godišnje izvješće Hrvatskome saboru. Godišnje izvješće obvezno sadrži analizu i ocjenu stanja zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj, analizu i ocjenu stanja vezanu za određene pojavne oblike povreda prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina, ocjenu o mjeri u kojoj su tijela iz članka 4. ovoga Zakona postupala u skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja te listu preporuka pučkog pravobranitelja za otklanjanje sustavnih nedostataka i nepravilnosti koje dovode do povreda ustavnih i zakonskih prava građana.

Pučki pravobranitelj može Hrvatskome saboru, (Zakon, čl. 17., 76/12) kad u praćenju stanja u okviru svog djelokruga rada to ocijeni potrebnim, ukazati na potrebu donošenja i izmjene zakona i drugih propisa, odnosno može upozoriti na potrebu usklađivanja zakonskih i podzakonskih propisa s međunarodnim standardima i Ustavom Republike Hrvatske. Također, sudjeluje u radu radnih tijela Hrvatskoga sabora i prisustvuje sjednicama Hrvatskoga sabora kad su na dnevnom redu pitanja iz djelokruga pučkog pravobranitelja.

Pučki pravobranitelj ima Ured pučkog pravobranitelja, (Zakon, čl. 29., 76/12) kao stručnu službu. U Uredu pučkog pravobranitelja ustrojavaju se unutarnje ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada, u skladu s vrstom posla. Unutarnje ustrojstvo Ureda pučkog pravobranitelja uređuje se Poslovnikom pučkog pravobranitelja. Sjedište Ureda pučkog pravobranitelja je u Zagrebu. Pučki pravobranitelj može uspostaviti područne urede izvan sjedišta Ureda.

9. SURADNJA SABORA SA IZVRŠNOM VLASTI

9.1. ODNOS SABORA I VLADE

Nakon što Vladi povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Saboru, te kad predsjednik i članovi Vlade polažu svečanu prisegu pred Saborom, Vlada postaje odgovorna Saboru koji nadzire rad Vlade. Nakon svečane prisege, predsjednik Sabora, supotpisuje s Predsjednikom Republike rješenje o imenovanju predsjednika Vlade, a s predsjednikom Vlade imenovanje članova Vlade. Svoju ostavku predsjednik Vlade također podnosi Saboru dok o prihvaćenim ostavkama pojedinih članova Vlade mora izvijestiti Sabor. Saborski zastupnici imaju pravo postavljati Vladi i pojedinim ministrima usmena ili pisana zastupnička pitanja. Najmanje jedna desetina saborskih zastupnika može podnijeti interpelaciju o radu Vlade ili pojedinog njezinog člana, a najmanje jedna petina saborskih zastupnika može pokrenuti pitanje povjerenja predsjedniku Vlade, pojedinomu njezinom članu ili Vladi u cjelini. (https://vlada.gov.hr/, 30.04.2018.)

Vlada je obvezna na zahtjev Sabora ili na vlastiti poticaj, izvijestiti Sabor o svom radu, o politici koju provodi (u cjelini ili u pojedinom području) o provedbi zakona i drugih propisa te o drugim pitanjima iz svog djelokruga. Neovisno o tome, predsjednik Vlade jednom

godišnje, na početku drugog redovitog zasjedanja Sabora, usmeno predstavlja Saboru godišnje izvješće Vlade, u kojem izvještava Sabor o uočenim pojavama, problemima i stanju u društvu, kao i o aktivnostima Vlade, a jednom godišnje na početku prvog godišnjeg zasjedanja Sabora podnosi izvješće Saboru o održanim sastancima Europskoga vijeća u protekloj godini. (https://vlada.gov.hr/, 30.04.2018.)

Vlada može zahtijevati izvanredno zasjedanje Sabora, ima pravo Saboru predlagati promjenu Ustava, zakone, državni proračun i druge akte, a osim toga Sabor može, najviše na vrijeme od godinu dana, ovlastiti Vladu da uredbama uređuje pojedina pitanja iz njegova djelokruga (osim onih koja se odnose na razradu Ustavom utvrđenih ljudskih prava i temeljnih sloboda, nacionalna prava, izborni sustav, ustrojstvo, djelokrug i način rada državnih tijela i lokalne samouprave), a jednako tako predlaže Saboru davanje vjerodostojnog tumačenja zakona. U području suradnje tijekom zakonodavnog procesa, Vlada na sjednicama Sabora i njegovih radnih tijela osigurava nazočnost svojih predstavnika, koji sudjeluju u raspravi u Saboru o prijedlogu zakona i drugih akata, a jednako tako obvezna je Saboru dostaviti zatražena mišljenja i prijedloge Vlade te odrediti svog predstavnika, u slučajevima kada ona nije predlagatelj. (https://vlada.gov.hr/, 30.04.2018.)

Za ostvarivanje tih aktivnosti te za usklađivanje djelovanja predstavnika Vlade u Saboru, predsjednik Vlade određuje jednoga potpredsjednika Vlade, dok za potrebe predsjednika Vlade poslove koordinacije između Vlade i Sabora obavlja Ured predsjednika Vlade te za ta pitanja predsjednik Vlade imenuje savjetnika predsjednika Vlade. (https://vlada.gov.hr/, 30.04.2018.)

9.2. ODNOS SABORA I PREDSJEDNIKA REPUBLIKE

Prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike (Poslovnik[7], čl. 118., 81/13) Saboru može uputiti jedna petina svih zastupnika Sabora. Prijedlog za pokretanje postupka iz stavka 1. ovoga članka zajedno sa činjeničnim opisom, pravnom naznakom i dokazima o povredi Ustava Republike Hrvatske koja se predsjedniku Republike stavlja na teret dostavlja se u pisanom obliku predsjedniku Sabora, uz vlastoručne potpise zastupnika, najkasnije 30 dana prije zakazane sjednice Sabora na kojoj će se o tome raspravljati. Prijedlog iz stavka 1. ovoga članka predsjednik Sabora dostavit će predsjedniku Republike. Predsjednik Republike ima se pravo očitovati u pisanom obliku o prijedlogu iz stavka 1. ovoga članka u roku od 30 dana od dana primitka prijedloga.

Prije odlučivanja o pokretanju postupka za utvrđivanje posebne odgovornosti predsjednika Republike (Poslovnik čl. 118., 81/13), predsjednik Sabora uputit će Odboru za Ustav, Poslovnik i politički sustav akte iz stavka 2. ovoga članka radi davanja mišljenja Saboru o utemeljenosti prijedloga. Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav svoje će mišljenje dati u roku od tri dana od dana primitka akata iz stavka 2. ovoga članka.

Odluku o pokretanju postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Sabor donosi dvotrećinskom većinom svih zastupnika u roku od 15 dana od dana očitovanja Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

[7] Poslovnik Hrvatskog sabora (dalje: Poslovnik) – odnos Sabora i predsjednika Republike, NN 81/13

10. HRVATSKI SABOR – NACIONALNI PARLAMENT DRŽAVE ČLANICE EUROPSKE UNIJE

Od triju polova institucionalnog trokuta Unije najpoznatiji je Parlament. Ponajprije zato što svi europski politički sustavi sadržavaju parlament, koji im tvori kralješnicu. Ono što nam čini Europski parlament dobro poznatim je i njegova povijest, koja nalikuje kao jaje jajetu povijesti Britanskog Parlamenta. Gledajući unatrag, njegov se razvoj čini toliko spektakularnim da ga mnogi iščitavaju kao povijest neprekinutog osvajanja za koje proriču da će dovesti do pune parlamentarizacije Unije. (Magnette, 2013., str. 103.)

Ne treba precjenjivati sposobnost Europskog parlamenta da mijenja politički sustav. Doduše, Europski su zastupnci znali 1950-ih i 1960-ih godina iznaći istražna sredstva kojima su ojačali svoj nadzor. Tijekom 1970-ih koristili su se svojim proračunskim ovlastima kako bi se miješali u zakonodavne procese. (Magnette, 2013., str. 104.)

Kako su zastupnički klubovi bitni nositelji raspodjele resursa kojima raspolaže Parlament, takav se oblik udruživanja uvelike potiče. Predsjedavanje povjerenstvima, imenovanje na ključne funkcije, dodjela odgovarajućih ureda, suradnika i financijskih sredstava, povjeravanje izvješća i određivanje vremena za govornicom u proporcionalnom su odnosu sa zastupljenošću pojedinih klubova. Bez stranačke podrške takve su grupacije vrlo teško održive. (Magnette, 2013., str. 110.)

Zadaće Europskog parlamenta obuhvaćaju cijelu lepezu klasičnog parlamentarnog života. Zastupnici saslušavaju kandidate za Komisiju i za direktorij Središnje banke, raspravljaju o brojnim izvješćima koje im podnose druga tijela, provode vlastite istrage u svrhu nadziranja svih institucija i mnoštva "odbora" sačinjenih od nacionalnih dužnosnika koji pomažu Komisiji u njezinim izvršnim zadacima, raspravljaju o proračunu i njegovim izmjenama i dopunama, daju ili odbijaju razrješnice, šalju svoje delegacije diljem svijeta i razmatraju probleme koji potresaju planet. (Magnette, 2013., str. 114.)

Članstvom Hrvatske u Europskoj uniji od 1. srpnja 2013. godine promijenili su se položaj i uloga Hrvatskoga sabora. Naime, na razini Europske unije donose se zakonodavni i nezakonodavni akti koji su ili izravno primjenjivi u Hrvatskoj ili ih je Hrvatska obvezna prenijeti u svoje zakonodavstvo. Prilikom donošenja takvih akata, Hrvatsku u Vijeću Europske unije, kao zakonodavnom tijelu, predstavlja hrvatska Vlada. U drugom zakonodavnom tijelu Europske unije, Europskom parlamentu, hrvatske građane izravno zastupaju članovi Europskog parlamenta izabrani u Hrvatskoj. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr/, 05.05.2018.)

Sudjelovanje Hrvatskoga sabora u postupku donošenja odluka na razini Europske unije uređeno je Ustavom Republike Hrvatske, Zakonom o suradnji Hrvatskoga sabora i Vlade Republike Hrvatske u europskim poslovima i Poslovnikom Hrvatskoga sabora. Sabor u europskim poslovima sudjeluje posredno, nadzorom nad djelovanjem Vlade u institucijama Europske unije, te neposredno, izvršavanjem ovlasti dodijeljenih nacionalnim parlamentima Ugovorom iz Lisabona. Navedene ovlasti izvršava Odbor za europske poslove u ime Sabora. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 05.05.2018.)

Poslovnikom Hrvatskoga sabora predviđena je uključenost svih radnih tijela i saborskih zastupnika u europske poslove. Radnim programom za razmatranje stajališta Republike Hrvatske utvrđuju se prioriteti uključivanja Sabora u donošenje zakonodavnih i nezakonodavnih akata Europske unije. Raspravlja se i o sastancima Vijeća Europske unije i Europskoga vijeća, kako prije tako i nakon njihovog održavanja te po potrebi i o svim ostalim europskim poslovima. Članovi Europskog parlamenta izabrani u Hrvatskoj mogu sudjelovati na sjednicama svih saborskih radnih tijela. Izgradnjom prikladnog okvira djelovanja Hrvatskoga sabora u europskim poslovima na najbolji se način osigurava učinkovito zastupanje hrvatskih stajališta na razini Europske unije. (Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 05.05.2018.)

Europski poslovi u Hrvatskom saboru podrazumijevaju sudjelovanje u procesu donošenja odluka na razini Europske unije. Nacionalni parlamenti država članica Europske unije sudjeluju u procesu donošenja odluka na dva glavna načina: nadzorom nad djelovanjem nacionalnih vlada u institucijama Europske unije te provjerom poštovanja načela supsidijarnosti u prijedlozima zakonodavnih akata Europske unije. Europska unija donosi zakonodavne akte - uredbe, direktive i odluke - koji su ili izravno primjenjivi u državama članicama ili su ih one obvezne prenijeti u svoje zakonodavstvo. Nadležnosti Hrvatskoga sabora u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji odnosile su se na pravnu i političku kontrolu integracijskog procesa. Hrvatski sabor sudjelovao je u procesu pristupanja Hrvatske Europskoj uniji putem svojih radnih tijela.(Hrvatski sabor, http://www.sabor.hr, 05.05.2018.)

11. ZAKLJUČAK

Značaj Hrvatskog sabora uviđamo još iz povijesnih dana, kada je obnašao glavnu funkciju u staleški redovima, zatim poslije 1848. pa sve do raspada Habsburške monarhije te završno kao moderni građanski parlament. Nova dvodomna struktura Sabora, sastavljenog od Zastupničkog i Županijskog doma, utvrđena je Ustavom iz prosinca 1990. U ožujku 2001. parlamentarna većina Zastupničkog doma usvojila je ustavne promjene i ukinula Županijski dom. Time je, stvarno i nominalno, Zastupnički dom postao istovjetan s Hrvatskim saborom. Do 2001. godine, Dan državnosti u Hrvatskoj proslavljao se 30. svibnja jer je na taj datum konstituiran prvi slobodno izabrani Sabor, a danas, na taj datum obilježavamo Dan Hrvatskog sabora. Prema Poslovniku, Sabor ima predsjednika te 2-5 potpredsjednika koji zajedno čine Predsjedništvo Hrvatskog sabora. Predsjedništvo ima proceduralne i organizacijske dužnosti, a odlučuje većinom glasova. Prema Ustavu, Sabor ima između 100 i 160 zastupnika, a biraju se na vrijeme od četiri godine. Izbore za zastupnike raspisuje Predsjednik Republike Hrvatske. Prema poslovniku, zastupničke klubove mogu osnovati više stranaka ili samo jedna s najmanje 3 zastupnika, 3 nezavisna zastupnika te zastupnici nacionalnih manjina. Zastupnički klub vodi njegov predsjednik. Aktualni predsjednik Hrvatskog sabora je Goran Jandroković, zastupnik iz reda Hrvatske demokratske zajednice.

Sabor na prvu konstituirajuću sjednicu saziva predsjednik Republike. Na dan konstituiranja Sabora zastupnik počinje obnašati zastupničku dužnost i do dana prestanka mandata ima prava i dužnosti zastupnika utvrđene Ustavom Republike Hrvatske, zakonom i Poslovnikom. Na temelju prava i ovlaštenja utvrđenih Ustavom, Hrvatski sabor ima sljedeće ovlasti: odlučuje o donošenju i promjeni Ustava, donosi zakone, donosi državni proračun, odlučuje o ratu i miru, donosi akte kojima izražava politiku Hrvatskog sabora, donosi Strategiju nacionalne sigurnosti i Strategiju obrane Republike Hrvatske, ostvaruje građanski nadzor nad oružanim snagama i službama sigurnosti Republike Hrvatske, odlučuje o promjeni granica Republike Hrvatske, raspisuje referendum, obavlja izbore, imenovanja i razrješenja, u skladu s Ustavom i zakonom, nadzire rad Vlade Republike Hrvatske i drugih nositelja javnih dužnosti odgovornih Hrvatskom saboru, u skladu s Ustavom i zakonom, daje amnestiju za kaznena djela te obavlja druge poslove utvrđene Ustavom. Zakone, odluke, rezolucije, zaključke i druge akte Sabor donosi većinom glasova, ukoliko je na saborskoj sjednici nazočna većina zastupnika., osim u slučajevima kada je Ustavom Republike Hrvatske ili Poslovnikom Hrvatskoga sabora drukčije određeno.

Postupak donošenja zakona pokreće se podnošenjem prijedloga zakona predsjedniku Sabora. Prema Ustavu pravo predlaganja zakona imaju pojedinačni zastupnici, zastupnički klubovi i saborski odbori te Vlada. Postupak donošenja zakona sastoji se od prvog čitanja, drugog čitanja, zatim imamo amandmane u slučaju prijedloga za izmjenu ili dopunu konačnog prijedloga zakona, zatim slijedi treće čitanje zakona i konačna objava zakona. Iznimno, zakon se može donijeti po hitnom postupku, kada to zahtijevaju osobito opravdani razlozi, koji u prijedlogu moraju biti posebno obrazloženi. Parlamentarni izbori u Hrvatskoj, odnosno izbori za zastupnike u Hrvatski sabor, održavaju se u pravilu svake četiri godine, kao što toliko traje i mandat zastupnicima u Hrvatskom saboru. Posljednji parlamentarni izbori u Hrvatskoj održani su 2016. godine te je pobjedu odnijela Hrvatska demokratska zajednica.

Pučki pravobranitelj je opunomoćenik Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda. Pučki pravobranitelj promiče i štiti ljudska prava i slobode te vladavinu prava razmatrajući pritužbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu

državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima, a u skladu s posebnim zakonima razmatra i pritužbe koje se odnose na rad pravnih i fizičkih osoba. Nakon što Vladi povjerenje iskaže većina svih zastupnika u Saboru, te kad predsjednik i članovi Vlade polažu svečanu prisegu pred Saborom, Vlada postaje odgovorna Saboru koji nadzire rad Vlade. Vlada je obvezna izvijestiti Sabor o svom radu, o politici koju provodi,o provedbi zakona i drugih propisa te o drugim pitanjima iz svog djelokruga. Prijedlog za pokretanje postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Saboru može uputiti jedna petina svih zastupnika Sabora. Odluku o pokretanju postupka utvrđivanja posebne odgovornosti predsjednika Republike Sabor donosi dvotrećinskom većinom svih zastupnika.

Vrlo važan instrument u Europskoj uniji predstavlja međuparlamentarna suradnja zbog ostvarivanja utjecaja nacionalnih parlamenata kako bi se lakše donosile odluke na europskoj razini. Važnost međuparlamentarne suradnje porasla je onda kada je Lisabonski ugovor dodjelio nacionalnim parlamentima nove ovlasti u području europskih poslova kako bi omogućio razmjenu informacija i ostalih praksi između nacionalnih parlamenata i Europskog parlamenta. Suradnja Europskog parlamenta sa nacionalnim parlamentom država članica Europske unije, također značajna je iz tog razloga što na taj način približava Europsku uniju građanima.

Željka Rukavina

Željka Rukavina

(potpis studenta)

LITERATURA

Stručna literatura

1. Sabol Ž., Hrvatski sabor, Zagreb : Sabor Republike Hrvatske : Nakladni zavod Globus : Školska knjiga, 1995.
2. Kolanović J., Hrvatski državni Sabor 1848., svezak 4, Zagreb, 2008.,
3. Perić I., Hrvatski državni sabor : 1848.-2000. Zagreb : Hrvatski institut za povijest ; Hrvatski državni sabor : Dom i svijet, 2000.-2001.
4. Šutić B., Državno i političko uređenje Republike Hrvatske. Gospić : Veleučilište Nikola Tesla ; Zagreb : Hrvatska sveučilišna naknada, 2011.
5. Dekanić I., Demokratizacija Hrvatske : uspjesi i kompleksi suvremene hrvatske politike. Zagreb : Prometej, 2004.
6. Magnette P., Politički sustav Europske unije, Zagreb : Fakultet političkih znanosti, 2013.
7. Ustav Republike Hrvatske NN 56/90, 135/97, 8/98, 113/00, 124/00, 28/01, 41/01, 55/01, 76/10, 85/10, 5/14
8. Zakon o izborima zastupnika u Hrvatski sabor NN 116/99, 109/00, 53/03, 69/03, 167/03, 44/06, 19/07, 20/09, 145/10, 24/11, 93/11, 120/11, 19/15, 104/15
9. Poslovnik Hrvatskoga sabora NN br. 81/13 i Poslovnik o izmjenama Poslovnika Hrvatskoga sabora NN 113/2016
10. Zakon o pučkom pravobranitelju NN 76/12

Internet izvori

1. http://leksikon.muzej-marindrzic.eu/habsburgovci/
2. http://www.sabor.hr
3. https://narod.hr/kultura/
4. www.prglas.com
5. www.hrt.hr
6. www.tportal.hr

7. https://vlada.gov.hr/

POPIS SLIKA

Slika 1 - Isprava o izboru Ferdinanda I. 4
Slika 2 - Zasjedanje Hrvatskog sabora 1918. godine 6
Slika 3 - Zasjedanje ZAVNOH-a u Topuskom 1944. godine 7
Slika 4 - Proglašenje Ustava Republike Hrvatske 22. prosinca 1990. 8
Slika 5 - Raspored zastupnika u Sabornici 12
Slika 6 - Rezultati parlamentarnih izbora 2003. godine 21
Slika 7- Rezultati parlamentarnih izbora 2007. 22
Slika 8- Rezultati parlamentarnih izbora 2011. 23
Slika 9- Rezultati parlamentarnih izbora 2015. 23
Slika 10- Rezultati parlamentarnih izbora 2016. 24

POPIS TABLICA

Tabela 1- Sazivi Hrvatskog sabora..... 11
Tabela 2- Prikaz svih parlamentarnih izbora po datumima..... 17